

קולו של הומו מתבגר. מתוך הסרט 'קרא לי בשמך'

איך הפסקתי לפחד והתחלתי לאהוב את אלוהים

'אהבה בקריות' מצליח לעורר עניין ורגש בקורא, ועל כן הוא רומן מרשים ומוצלח. אלא שסופו פונה למקומות קצת מוזרים, שעלולים לייצר רתיעה

אהבה בקריות // מיקי מלץ |
שתים הוצאה לאור | 285 עמ'

את נושאי הרגל האידיאולוגי של מחנה מסוים, ולהבדיל התחנפות להלך רוח שרואה בקורבן את הדמות הספרותית המרכזית של העידן; שימוש בתאריכים ובאירועים מובחנים לצורכי עיגון ההתרחשות בעידן היסטורי קונקרטי, קרי סיוע מעט מכני בהעלאתו מאוב) – עולות על הדעת, אבל התחושה היא שהן לא העיקר. גם תשובה יותר רצינית לשאלה, למה הומו? והיא, למה לא? לבטי גיל ההתבגרות של הומואים זכאים בהחלט לייצוג ברומן, ובכן, גם התשובה הזו נדמית כחלקית. אז מדוע, באמת, שנות ה-70? אולי השידוך המוצלח המרפרף מעל הרומן בין שידור חי ראשון, גביע אירופה ראשון, מהפך

אריק גלסנר

ראשון ואהבה ראשונה? אולי ישראל הקטנה שנמצאת "במפה" סוף-סוף, כדברי טל ברודי, יוצאת אל האור, ניצבת על סיפו של העידן הליברלי בתולדותיה, קשורה ליציאה מהארון? הרי הסיפא של דבריו הנלהבים של ברודי, המובאים במלואם ברור מן, הם "לא רק בספורט, בכל". למה הומו? אולי בגלל שיש קרבה גדולה בין חיי הפנים הסוערים של הומו בארון, לתפקוד הכללי של ז'אנר הרומן, שהוא, כפי שציין באופן קולע הומו רגול בארון, א.מ. פורסטר בספרו 'אספקטים של הרומן', חשיפת "החיים הסודיים"?

כך או כך, הרומן מעורר געגועים בקורא בהפסקות הקריאה וזו העדות העליונה לכך שרומן הוא רומן מוצלח. אלא שאז מגיע הסוף. הסוף אינו חלש; הוא מוזר. "מוזר" אינו דבר מה רע בהכרח. גם לא טוב. הוא דבר מה, ובכן, ביזארי. לרומן הזה יש סוף תיאולוגי מובהק, וזו תיאולוגיה נוצרית בגרסה מהפכנית. הסוף הזה גורם לקורא לחשוב על כל הרומן לאחור באופן חדש. לספר נוסף נספח בן כ-20 עמודים, 'הבשורה על פי ג'ימי' שמו, וכותרת המשנה שלו היא 'איך הפסקתי לפחד והתחלתי לאהוב את אלוהים'. בחיבור זה, בחן נערי (מלץ אינה מוזכרת על הספרותיות, פרס ג'ימי תפיסה נוצרית לא שגרתית הרואה במעבר מהיהדות לנצרות מעבר מאל"אב קנא, קשות, אכזרי, לאל"בן רחום, אוהב, לא כופה. זו תפיסת נצרות לא שגרתית כי משתמע גם שהאל הזה לא מתנגד להומוסקסואליות. אך כעת מתפרש לאחור הרומן כולו: העימות בין ג'ימי לאביו, פרט ארטי מוזר ביחסו לאמו. מצד אחד, רעיוני, גודף מהסוף הזה ריח מיסיונרי קלוש, וגם התכנים הנוצריים כשלעצמם, המשיכה אל הייסורים, מעד ררים כי רתיעה יהודית. אך מצד שני, מבחינה ספרותית נטו, התוספת התיאולוגית הזו דווקא מעניקה לרומן קוהרנטיות מפתיעה. כעת נטענת במשמעות הבחירה בהומו/בן; הבחירה במיקום העלילה בפתח עידן מתירני ומשור חרד; הבחירה בקול אדולפסצנטי שמשלב להפליא בתיאולוגיה אנטי-סמכותנית.

לרומן הזה יש סוף תיאולוגי מובהק, וזו תיאולוגיה נוצרית בגרסה מהפכנית. הסוף הזה גורם לקורא לחשוב על כל הרומן לאחור באופן חדש

ע ד לקראת סוף הרומן הזה ברור לקורא שהוא רומן מר-צלח: קצבי, רגיש, משלב התלהבות ופגיעות נעורים ברקע היסטורי תמים יותר (או שנראה כתמים דרך משקפי הנוסטלגיה). אבל הסוף משנה את אופיו של הרומן שינוי רדיקלי.

מההתחלה הקול המספר כובש ומעט מר-תיע בגרושותו. זה קול הולדן קולפילדי, אולי טריינספוטינגי, קול מתבגר מורד, שונא את עצמו, קולו של ג'ימי בן ה-16, שגר בקריית-מוצקין ומתחיל כיתה י"א בשלהי 1976. הפתיח הבוטה עושה מעט עוול בכוונתו לג'ימי ולסיפור הנערי הרגיש שלו, אבל יוצר מתח: "שמי ג'ימי, אני בן שבע-עשרה. לפני שאהיה בן שבע-עשרה זיינו אותי בתחת, מה שעתידי לגרום לי לטראומה רצינית; אני גם עומד לפגוש את אהבת חיי ולחלום עליה בסתר, בלי הרבה סיכוי לזכות בה".

אנחנו מתוודעים לחיים בארון, על הפער בין החוץ לפנים, ג'ימי הוא ילד טוב ותלמיד טוב שסוער בתורו; על התאהבותו הנואשת של מיקי בגיא, תלמיד חרש; על יחסיו עם הוריו, אמו הר-חומה ואביו הפסיכולוג המרוחק. למלץ יש חוש תזמון מעולה והסיפור כמעט אף פעם לא רפוי. אירוע רודף אירוע, ובאמינות, והכל רווי ברגש חי. משלב מסוים, החוש המפותח לדרמה של מלץ גורם לו להצמיד את סיפור אהבתו של ג'ימי לעלילות מכבי תל-אביב בכדורסל באותה עונה גורלית שבסופה זכתה בגביע אירופה לאלופות. כך המתח הפרטי של ג'ימי מוצמד בתכונה למתח שבו עקבה כמעט מדינה שלמה אחר עלילות הקבוצה המופלאות. נכון, לעיתים התחושה היא של קריאת רומן מוצלח לבני הנעורים; אבל רוח הנעורים הסוערת, המיוסרת והגלה-בת, משיבת נפש גם על עצמות יבשות. והעלאתה האגבית של ישראל של שנות ה-70, רוח וריח התקופה, נוסכת אף היא שמו בעצמות חורקות של קוראים שזוכרים משהו מהן.

וכל הזמן מנקרת בקורא התחושה שהספר הזה תובע ממנו עבודת פרשנות. שהתאהבותו הנואשת של ג'ימי אינה הכל. זהו, בדרך כלל, סימן טוב לרומן, אם בצורה לא מאולצת הקורא חש שיש עוד רובה. דחף הפרשנות המנקר חג סביב השאלות הבאות: למה שנות ה-70? למה מכבי? למה הומו? כלומר, למה בחרה הסופרת למקם את סיפורה באותן שנים, ולמה בחרה, בספר ביכוריה, בהתנסות שאינה התנסות ישרי רה שלה. התשובות הפחות מחמיאות לשאלה (והרחקת ערות מכנית; התחנפות להלך רוח שרואה בלהטב"ק

